

DE DIGITALE SPAARNEPOST

Nr 566 Januari 2024

INLEIDING BIJ HET JANUARINUMMER VAN 2024

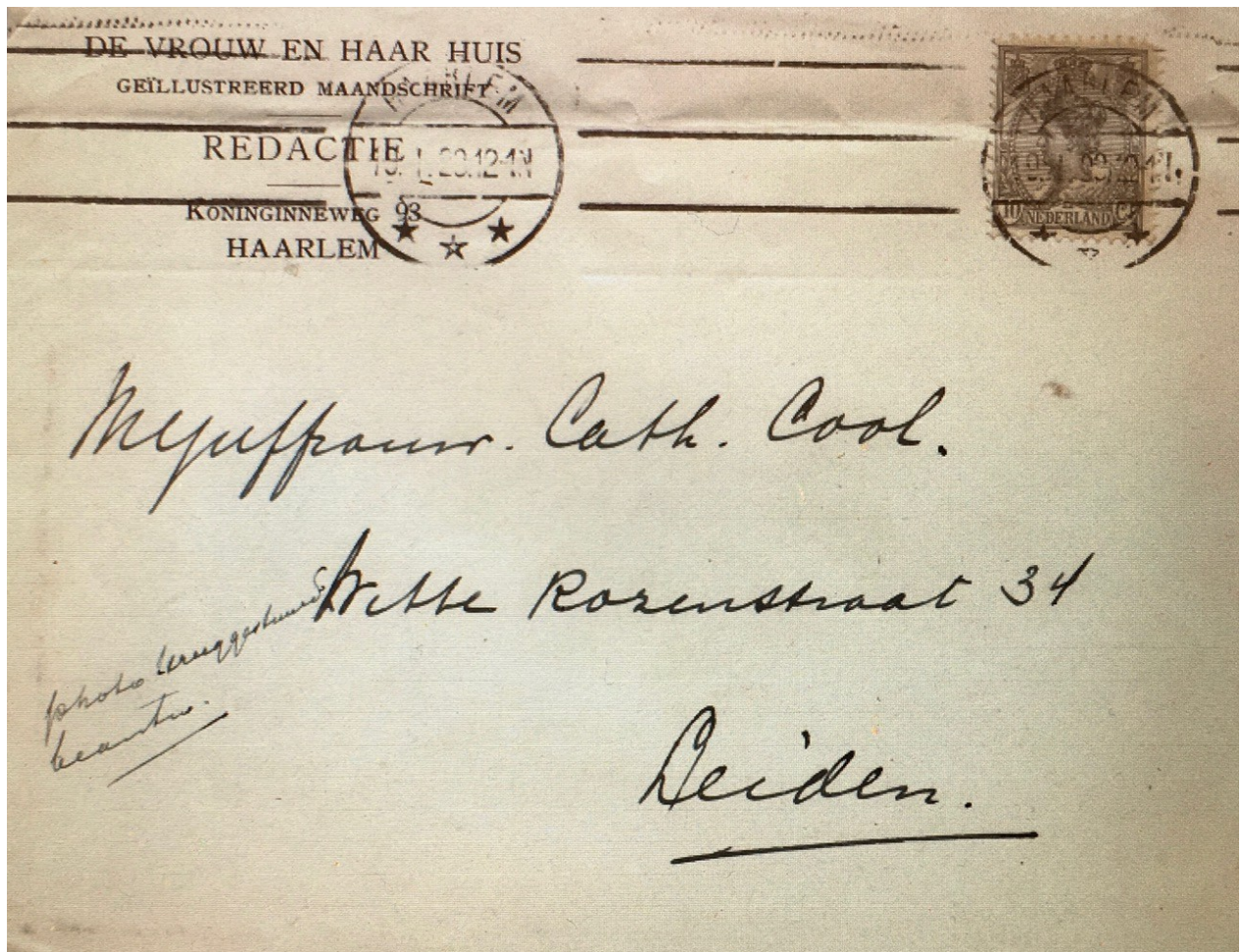
Hopelijk heeft iedereen genoten van de feestdagen en kon er ook even lekker worden gepostzegeld! Het weer in december leende zich daar wel voor, althans als je het binnenshuis deed. Het bestuur van OHvZ wenst iedereen een mooi postzegeljaar toe, in zo goed mogelijke gezondheid en in een goed humeur.

De veiling van 20 december heeft weer een mooi resultaat opgeleverd, al was het wat minder dan we de laatste maanden gewend waren geraakt. Op de avond zelf was er voor zes van de 60 kavels geen belangstelling en tien kavels gingen van de hand onder de biedprijs. Daar stonden tien kavels tegenover waarvoor het dubbele of meer voor werd geboden. Opmerkelijk daarbij waren een collectie Australië en een collectie USSR. Ook voor een collectie vorstinnen bleek veel animo evenals voor een kavel prentbriefkaarten van Haarlem en voor een kavel veldpost. Ook voor een paar duurdere kavels was er belangstelling. Mooie postzegels met hangend haar zijn altijd wel in trek maar nu was er ook iets heel zeldzaams: een kavel met de roltanding van de vliegende duif 'met aanloopstrip'. Er komt de komende maanden nog veel meer aan. De kerstbonus kan goed worden besteed! Of krijgt niemand van onze club die meer?

In dit nummer wederom een mooie bijdrage van onze Frankrijk enthousiasteling Robert Deuling en we staan stil bij ons 5-cent avontuur: de afsluiting van 2023 en een vooruitblik op 2024!

TD

POSTSTUK VAN DE MAAND

Reinoud Bruntink stuurde ons dit interessante poststuk. Het is begin jaren '20 verstuurd van Haarlem naar Leiden door de redactie van een tijdschrift, 'De Vrouw en haar Huis' dat vanuit de Haarlemse Koninginneweg 93 werd gemaakt. Een zoektocht op internet maakt duidelijk dat er aan het begin van de twintigste eeuw verschillende tijdschriften op de markt kwamen die zich op de vrouw richtten. Zo was De Vrouw en haar Huis een sjiek damesblad dat van 1906 tot 1973 maandelijks verscheen. Het was een uitgave van Van Holkema & Warendorf in Amsterdam (met blijkbaar een redactiefiliaal in Haarlem). Het maandblad werd opgericht door Elisabeth M. Rogge (1858), die tot 1939 hoofdredactrice bleef. Het was de bedoeling om ontwikkelde vrouwen informatie te geven over het huishouden, kleding, kunst en nijverheid. In de meeste jaargangen is er veel aandacht voor handenarbeid, kantklossen, borduren, mode en houtsnijden. Rond 1920 kwam de positie van de vrouw meer en meer aan de orde, onder andere door artikelen over politiek en vrouwenkiesrecht. Bekende kunstenaressen voorzagen het blad van illustraties en artikelen over kunst. Illustratoren als Ella Riemersma en Bernardina Midderigh-Bokhorst maakten mode-illustraties voor het blad. In 1939 werd Elisabeth Rogge door Dra. M.G. Schenk opgevolgd. Het damesblad zou nog verschijnen tot 1973, waarna het opging in Ideaal Wonen. Het in 1924 opgerichte 'Het Rijk der Vrouw' was wat minder elitair en daarmee voorganger van tijdschriften als Libelle en Margriet. Nederlandse vrouwen die het zich konden veroorloven lezen in die tijd ook de Engelse inspiratiebronnen zoals 'House & Garden' en 'Ladies' Home Journal'. Voor wie geïnteresseerd is in deze sociale geschiedenis is het interessant te weten dat afleveringen van 'De Vrouw en haar Huis' digitaal te lezen zijn:

<https://www.bmidderighbokhorst.nl/mode.html> .

<https://resources.huygens.knaw.nl/vrouwenlexicon/lemmata/data/Rogge/plaatjes/800ElisabethRogge2.jpg>

De brief van de redactie van 'De Vrouw en haar Huis' is gericht aan Mej. Cath. Cool in Leiden. Dat is naar alle waarschijnlijkheid Catharina Cool, die in die jaren bekend was als paddenstoelkundige (zie https://nl.wikipedia.org/wiki/Catharina_Cool), een onderwerp dat ongetwijfeld ook aanspraak bij de lezers van 'De Vrouw en haar Huis'. Catharina Cool werd in Haarlem geëerd door niemand minder dan Jac P. Thijsse, door in Thijsse's Hof een gedenksteen te plaatsen met een uitspraak van haar: "Het rondlopen in en het bestuderen van de natuur geeft kracht aan allen, die geestelijk en lichamelijke lijden". Het wikipedia lemma zegt erover: "Door het plaatsen van de steen gaf hij uitdrukking aan de waardering voor de grote belangstelling die ze steeds voor Thijsse's Hof had getoond, en vooral voor de paddenstoelentoonstellingen die ze in 1926 en 1927 inrichtte in het Pannenkoekenhuisje naast de Hof". Ze was in 1928 overleden.

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/3e/20160114_SteenvoorCatharinaCool.JPG/1280px-20160114_SteenvoorCatharinaCool.JPG

DE OOGST VAN DE 5-CENT BOEKEN VAN 2023

In december 2023 zijn de 5 cent boeken 100-199 uit de roulatie genomen. Van deze boeken waren er 82 ingebracht door twaalf OHvZ leden en 18 geschonken aan de vereniging (en de inkomsten komen dus terecht in de verenigingskas). In totaal zijn er meer dan 4500 postzegels uitgenomen, voor een totaalbedrag van 225,60 euro. Dat is gedaan door bij elkaar 38 verschillende verzamelaars. Aan de inbrengers zal gevraagd worden of zij de boeken nu al terug willen hebben of dat zij ze willen inzetten op een publieksbijeenkomst die we in het voorjaar willen organiseren, zoals we dat ook in april 2023 hebben gedaan. En dan moeten we ook nog even overleggen wat we dan met die boeken en het uiteindelijk overgebleven materiaal willen doen. Veilen na afloop van de publieksbijeenkomst was vorig jaar niet zo'n goed idee.

Als terugblik kunnen we stellen dat het dus voor twaalf inbrengers en voor de vereniging een kleine inkomstenbron is geweest en voor 38 OHvZ leden een mooie aanvulling voor hun verzameling. Bijna 5000 postzegels wisselden op deze manier van eigenaar en dat is natuurlijk altijd leuk. Je kunt er natuurlijk ook wel wat kanttekeningen bij maken: was het het vele werk wel waard? We hebben in de vereniging 160 leden en daarvan is dus maar een kwart betrokken geweest bij deze service van en voor leden. En in die boeken die we nu uit de roulatie hebben genomen zaten toch zeker 100.000 verschillende postzegels. Als daarvan nog geen 5% uitgenomen wordt, dan is het duidelijk dat de OHvZ leden die er naar hebben gekeken heel veel al hadden (zoals Nederland Overzee), of dat er boeken bij zaten van verzamelgebieden waar niemand van de club belangstelling voor had (bijvoorbeeld de Filippijnen). Daarentegen was er voor Duitsland, Frankrijk en Britse gebieden veel belangstelling. Bij de 100 boeken die we nu hebben afgesloten waren er 16 waarbij meer dan 100 postzegels zijn uitgenomen maar ook 24 boeken waaruit helemaal niets werd gehaald.

De nieuwe 5-cent boeken voor 2024

We gaan ermee door, maar hopen dat meer leden van OHvZ eens naar de clubavond komen om te genieten van wat er nu weer allemaal in de aanbieding is (en neem ook eens iemand mee die nog geen lid is!). Dat is nogal wat, deels van onze eigen clubleden (en ook weer als giften voor de Vereniging) en nu ook het begin van heel veel boeken die we van Postbeeld hebben gekregen om in te zetten voor ons 5-cent avontuur. Dat gebeurt tegen hele genereuze voorwaarden: 40% van wat er uitgenomen wordt is voor OHvZ. Met veel dank aan Postbeeld! Onderstaand volgt een overzicht van op dit moment 112 nieuwe boeken die we in ieder geval een half jaar in roulatie gaan houden en die vanaf de januaribijeenkomst elke keer ter inzage liggen. Gaandeweg komen daar nog wat meer boeken bij; we hebben nu voldoende kastruimte om dat mogelijk te maken met dank aan de Schakel!

5-cent boeken 2024; 1) van Leden van OHvZ

200	Frankrijk
201	Luxemburg
202	Ierland
203	Vlinders en Treinen
204	Luchtvaart en Vliegtuigen
205	Nederland gestempeld (€) en Stadspost
206	Marokko
207	Noorwegen, Denemarken, België, Lux
208	Frankrijk en Zuid Europa
209	Roemenië 1955-1960
210	Roemenië 1961-1964
211	Roemenië 1964-1967
212	Kanaaleilanden en Noord Europa
213	Mongolië
214	Duitsland Reich

215	Europa diverse
216	Polen
217	Franse Kolonien
218	Duitse Rijk
219	België en Frankrijk
220	Zweden
221	Diverse Azië
222	Griekenland
223	Zuidelijk Afrika
224	Nieuw Zeeland
225	Griekenland, Cyprus, Malta
226	Midden Europa
227	Frankrijk, Monaco
228	Italie, San Marino, Vaticaan
229	Diversen
230	Diversen
231	Dieren
232	Diversen
233	Diversen
234	Diversen
235	Diversen
236	Diversen
237	Indonesië en Singapore
238	Afrika
239	Diversen, m.n. België en Duitsland
240	Diversen, m.n. Frankrijk
241	Diverse landen A tm F
242	Diverse landen F tm P
243	Diverse landen P tm Z
244	Nederland
245	Zuid Amerika & Cariben

- 246 Nederland Overzee
- 247 Nederlands Indië
- 248 Oostenrijk en Luxemburg
- 249 Divers (o.a. Oost Europa en België)
- 250 Divers (o.a. Noord Amerika en Congo)
- 251 Divers (o.a. Zuid Amerika en Vaticaan)
- 252 Divers (o.a. UK en Zuid Europa)
- 253 Spanje
- 254 Tsjecho-Slowakije (en Tsjechië en Slowakije)
- 255 Noord- en Oost Europa
- 256 Diverse m.n. Oost Europa
- 257 USA

2) Van Postbeeld

- 258 Sovjet Unie I
- 259 Bulgarije I
- 260 Noord Korea I
- 261 Japan
- 262 Noord Korea II
- 263 Sovjet Unie II
- 264 Tunesië
- 265 Luxemburg
- 266 West Azië
- 267 Afrika
- 268 Guernsey en Isle of Man
- 269 Afrika
- 270 Noord Korea III
- 271 Oost Europa
- 272 Paraguay
- 273 Sovjet Unie III
- 274 Duitsland
- 275 Nederlandse Antillen

276	Filippijnen
277	Zwitserland
278	Zweden
279	Sovjet Unie IV
280	Sovjet Unie V
281	USA
282	Britse Gebieden en Griekenland
283	Bulgarije II
284	Oost Europa
285	Haiti
286	Amerika
287	Sovjet Unie VI
288	Tanzania
289	Vietnam en Mongolië
290	Thailand
291	Azië
292	Cuba
293	Griekenland
294	Noord Korea IV
295	Japan
296	Noord Korea V
297	Sovjet Unie VII
298	Noord Korea VI
299	Noord Korea VII
300	Sovjet Unie VIII
301	Noord Korea VIII
302	Luxemburg
303	Brazilië
304	Marokko, Ethiopië en Egypte
305	Arabische Staten
306	Oostenrijk

307	Suriname en Nederlandse Antillen
308	Polen
309	Jordanië en UAE
310	Spanje klassiek
311	Malta
312	Oostenrijk

Met dank aan initiatiefnemer Theo van Koolwijk die de 5-cent boeken binnen het bestuur van OHvZ onder zijn hoede heeft.

DIGITALE FILATELIE

Voor de KNBF werd een overzicht gemaakt van alle relevante Nederlandse filatelie-websites en ook van veel websites in het buitenland. Dat komt binnenkort op hun vernieuwde website. We zijn ook aan het proberen om dit overzicht op de OHvZ website zichtbaar te maken.

TD

ROBERT DEULING; DE FRANSE CULTUUR OP POSTZEGELS

DE CITADEL

Een citadel (in het Frans Citadelle) is een versterking die een vestingstad domineert en zelfstandig verdedigbaar is. Een citadel kan twee verschillende functies hebben:

- een dwangburcht of dwangkasteel om de inwoners van de stad in bedwang te houden
- een reduit of toevluchtsoord om weerstand te kunnen blijven bieden als de stad zelf is gevallen

Het woord is waarschijnlijk via het Franse *citadelle* afgeleid van het Italiaanse *cittadella*, een verkleinwoord van *città*, dat stad betekent.

Besproken worden de citadels in Frankrijk welke zijn vereerd met een Franse postzegel.

Voor het samenstellen van deze tekst is gebruik gemaakt van Wikipedia. De postzegels zijn de Timbres de France uit de Catalogue van uitgever Yvert & Tellier.

Citadelle de Besançon (Y3387)

De Citadel van Besançon (Frans: *Citadelle de Besançon*) is een 11 hectare grote vesting boven de Franse stad Besançon. De citadel is gebouwd tussen 1668 en 1711. De citadel is gelegen op een van de zeven heuvels die de stad beschermen, namelijk de Mont Saint-Etienne en kijkt uit op het oude gedeelte van de stad, die zich binnen de ossenboog bevindt, waar men zicht heeft op de stad en de omgeving.

Besançon werd in 1668 veroverd door de Fransen op de Spanjaarden, die formeel heersers waren in de Franche-Comté. Op bevel van koning Lodewijk XIV begon de beroemde bouwmeester Sébastien Le Prestre de Vauban (Y1029) met tekenen van plannen voor het aanpassen van de kleine vesting. Maar door het Verdrag van Aken kwam de stad terug in Spaanse handen en werd ze pas in 1674 definitief veroverd door Frankrijk. De bestaande Spaanse vestingwerken werden vanaf dat jaar door Vauban omgevormd tot de huidige citadel. Om de citadel te bouwen moest de Sint-Stefaanskathedraal of cathédrale Saint-Etienne afgebroken worden. De berg heet nog steeds Mont Saint-Etienne.

De versterking is door de jaren heen bijzonder goed bewaard gebleven en is vandaag de dag een populaire toeristische attractie, zowel omwille van het bijzondere karakter als door de aanwezigheid van diverse musea. Zo is er een rijk insectarium in het voormalige arsenaal. In 2007 werd een drie meter hoog standbeeld van Vauban van beeldhouwer Pierre Duc onthuld.

In 1942 werd de citadel benoemd tot beschermd historisch monument en sinds 2008 staat de citadel met enkele andere vestingwerken van Vauban op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO.

De FDC heeft de volgende eerste dag stempel.

Citadelle de Mont-Louis

Mont-Louis (Catalaans: *Montlluís*) is een gemeente in het Franse departement Pyrénées-Orientales (regio Occitanie). Het is een vestingplaatsje met een opleidingscentrum voor Franse

commando's (para's). De ommuring is van de hand van de bekende vestingarchitect Vauban. De vestingwerken van Mont-Louis behoren tot de Werelderfgoedlijst Vestingwerken van Vauban.

Na de Vrede van de Pyreneeën (1659) gaf Lodewijk XIV (1643-1715) opdracht aan Vauban om de vestingwerken aan te leggen om zo het gebied tegen Spaanse aanvallen te beschermen. De locatie was strategisch gekozen, het lag op een belangrijke weg van Spanje naar Frankrijk. Er was sprake van natuurlijke belemmeringen welke de bouw van vestingwerken deed verminderen en er was voldoende mankracht en bouw materiaal beschikbaar in de directe omgeving.

In mei 1679 presenteerde Vauban zijn plannen waarbij hij optimaal gebruik maakte van de omgeving. In het oosten stelde hij weinig veranderingen voor. Hier stroomt de rivier de Têt die met zijn oevers een belangrijk obstakel vormde voor de aanvallen. Aan de westkant was de toegang gemakkelijker en hier werden uitgebreide verdedigingswerken ingetekend. Vauban ontwierp Mont-Louis in vier verticale zones, van hoog naar laag, de citadel, de boven-, benedenstad en een schans, al zijn alleen de eerste twee werken gerealiseerd.

In 1681 was de ruwbouw van de citadel gereed en geschikt voor de verdediging. De citadel bood plaats aan 2500 mannen en 300 paarden en er was een ziekenhuis. De hele bouwperiode nam zo'n 10 jaar in beslag. Eenmaal gereed was Mont-Louis een belangrijk militair verdedigingswerk aan de grens met Spanje. De bovenstad ontwikkelde zich veel langzamer.

Citadelle de Vauban (Belle-Île -en-Mer) (Y2325)

De citadel van Palais, gelegen in Belle-Île-en-Mer, domineert de stad Palais.

Het is een fort met uitzicht op een oase die zeer oud is geattesteerd onder de naam Balaë of Pallaë, van obscure oorsprong, die zijn naam gaf aan de gemeente Palais (en niet *het Paleis*, vanwege deze etymologie). Het oude dorp met de kerk lag op deze helling totdat Vauban het naar de andere kant verplaatste om een glacis te vormen.

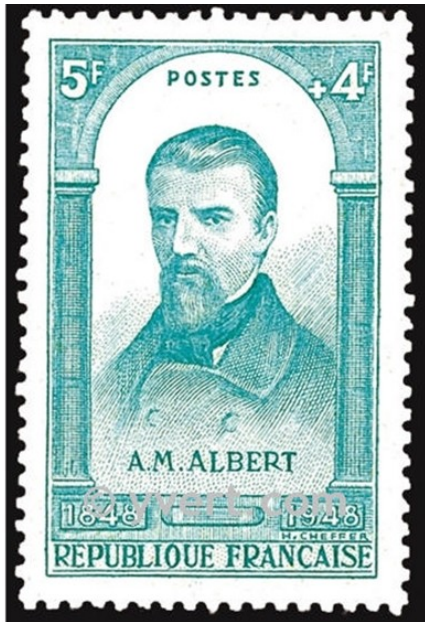
Dit fort verdedigde het eiland tegen piraten, de Spanjaarden en vooral de Engelsen in 1683. Het werd vergroot door de hertogen van Gondi de Retz die er een citadel van maakten, verbeterd door superintendent Fouquet. (Y754)

De dubbele omheining, de krachtige hoekbastions, en de buitenkant dragen het merkteken van Vauban, die er in 1683, 1687 en 1689 verbleef. Belegerd aan het einde van de Zevenjarige Oorlog, viel de citadel in 1761 in handen van de Engelsen die het hele eiland bezetten tot het Verdrag van Parijs in 1763.

De citadel bevindt zich rechts van de ingang van de haven, tegenover de stad Palais. Het vormt een groot onregelmatig vierkant waaraan regelmatig bastions zijn toegevoegd die het de vorm van een ster hebben gegeven. Het is gebouwd van graniet.

Krachtens de Tweede Republiek werd bij decreet van 23 en 30 juli 1850 de citadel van Belle-Île-en-Mer gebruikt door personen die tot detentie waren veroordeeld en personen die tot deportatie waren veroordeeld voor misdaden begaan vóór de afkondiging van de wet van 8 juni 1850. De "arbeider" Albert (Y798) werd daar vastgehouden. Deze Alexandre-Albert Martin, geboren op 27 maart 1815 in Bury (Oise) en overleden op 27 mei 1895 in Mello (Oise), had de bijnaam "Ouvrier Albert". Hij was een Franse politicus die bekend stond om zijn socialistische inzet tijdens de revolutie van 1848, en een van de leiders van de voorlopige regering.

De citadel van Palais werd een gevangenis voor Duitse officieren tijdens de Eerste Wereldoorlog, maar werd tijdens de Tweede Wereldoorlog bezet door Duitse troepen die dezelfde cellen zouden gebruiken om Engelse, Franse en zelfs Bellilois-gevangenen vast te houden. Er is nog steeds bewijs van hun gevangenschap, maar helaas is het in de loop der jaren vervaagd.

De FDC heeft de volgende eerste dag stempel (Y2325).

Citadelle index :

Citadelle de Besançon (Y3387)

Citadelle de Mont-Louis

Citadelle de Vaubon (belle-île-en-Mer) (Y2325)